

Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1938 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om regelbundet tillhandahållande åt offentligheten av vissa upplysningar rörande den jordbruksekonomiska utvecklingen.

(2:a avd.)

I en inom första kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 119, av herr *Ohlin* har hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om uppdrag åt kungl. lantbruksstyrelsen eller annan lämplig myndighet att regelbundet tillhandahålla offentligheten vidgade upplysningar rörande de sidor av den jordbruksekonomiska utvecklingen, som äga samband med jordbruksregleringen.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat yttrande över motionen från *statens jordbruksnämnd*, som anfört följande:

»I anledning av vad i förevarande motion framhålles angående behovet av en regelbunden översikt över jordbruksproduktionen och marknadsförhållandena för jordbruksprodukter framförallt i Sverige vill jordbruksnämnden till en början bringa i erinran en av sakkunniga för vissa utredningar rörande Sveriges ekonomiska läge till finansministern år 1935 ingiven promemoria rörande vissa reformer av den ekonomiska statistiken. I sagda promemoria, där bl. a. påtalades vissa brister, som vidlåda statistiken på jordbrukets område, framhölls även önskvärdheten av en systematisk publicering av tillgängliga jordbruksstatistiska uppgifter.

I yttrande över nyssnämnda promemoria framhöll lantbruksstyrelsen bl. a., att under senare år i samband med de statliga stödåtgärderna för jordbruket nya möjligheter tillskapats att mera regelbundet följa den ekonomiska utvecklingen på jordbrukets område i Sverige. Tillgängliga uppgifter avseende kortare tidsintervaller offentliggjordes emellertid endast i begränsad utsträckning, vilket enligt lantbruksstyrelsens mening måste betecknas som en brist. Styrelsen uttalade sig därför för en ändring härvidlag. Med hänsyn till önskvärdheten att ifrågakvarande jordbruksstatistiska uppgifter betraktas i sammanhang med motsvarande uppgifter för näringslivet i övrigt, ville styrelsen icke förorda utgivandet av en särskild publikation utan uttalade sig i stället för att den av kungl. kommerskollegium utgivna 'Ekonomisk översikt' utvidgades att omfatta även fortlöpande uppgifter rörande jordbruksproduktionens storlek samt priser å lantbrukets produkter och förnödenheter.

Statens jordbruksnämnd vill för sin del understryka behovet av att succes-

siva uppgifter finnas tillgängliga, som kunna tjäna till att belysa förhållandena inom jordbruksnäringen. Härför talar redan den omständigheten, att man på andra områden av näringslivet ganska ingående kan följa produktions- och avsättningsförhållandena m. m. genom uppgifter, som insamlas, bearbetas och publiceras av statliga myndigheter, under det att man beträffande jordbruksnäringen alltjämt har avsevärt mindre möjligheter att i offentliga publikationer följa dessa förhållanden. Ett ytterligare skäl är vidare, att de prisreglerande åtgärderna på jordbrukets område från att ursprungligen hava varit tänkta såsom tillfälliga ingripanden i ett krisartat läge numera kunna anses hava fått en mer stadigvarande karaktär. Behovet av en regelbunden ekonomisk jordbruksstatistik för bedömning av regleringsåtgärdernas verkningar gör sig därför gällande.

För närvarande publiceras uppgifter rörande priserna å jordbruksprodukter och förnödenheter för jordbruket huvudsakligen av Sveriges allmänna lantbrukssällskaps marknadsbyrå i 'Föreningsbladet' samt tidskriften 'Landtmanne, Svenskt land'. Dessutom förekomma vissa uppgifter härom i 'Kommersiella Meddelanden' och 'Sociala meddelanden.' Däremot saknas nästan helt regelmässigt publicerade uppgifter, som kunna belysa omställningen av jordbruksalster, bortsett från vissa i 'Kommersiella Meddelanden' lämnade uppgifter rörande import och export av hithörande varuslag. Vad nu sagts ger sålunda vid handen, att även i de fall, då statistiska uppgifter för närvarande finnas publicerade rörande de ekonomiska förhållandena på jordbrukets område, uppgifterna återfinnas på skilda håll och sålunda icke äro så lätt tillgängliga eller så överskådligt sammanställda som önskligt vore. Jordbruksnämnden har därför funnit det erforderligt för sin verksamhet att inom sitt kansli månads- eller veckovis regelbundet sammanställa vissa uppgifter rörande jordbrukets ekonomiska förhållanden.

Vad gäller valet av de uppgifter och statistiska serier, som böra ifrågakomma för offentliggörande i här berörda syften, anser sig jordbruksnämnden här kunna inskränka sig till följande allmänna påpekanden. Uppgifterna torde böra utväljas och sammanställas på sådant sätt, att en så allsidig bild som möjligt erhålles av marknadsförhållandena inom och utom landet. I sistberörda hänseende bör särskild uppmärksamhet ägnas utvecklingen på det svenska jordbrukets exportmarknader. Data, belysande priser, produktionsutveckling och handelsomsättning liksom även vissa andra upplysningar om av regleringsanordningarna berörda förnödenheter böra meddelas månadsvis. I allmänhet synes tillräckligt att utsträcka den månatliga redovisningen till de två sista åren. Årssiffror torde däremot böra återgivas från och med år 1925, i den mån detta är möjligt. Urvalet av olika uppgiftsserier bör självfallet ske efter omsorgsfull prövning av det statistiska materialets representativitet och tillförlitlighet.

I fråga om formen för ett regelbundet offentliggörande av jordbruksstatistiken hyser jordbruksnämnden principiellt den uppfattningen, att all statistik rörande den ekonomiska utvecklingen och näringslivet i Sverige bör i den utsträckning så lämpligen kan ske samlas i en gemensam publikation. Nämnden finner sig därför ej i första hand böra tillstyrka det i förevarande motion väckta förslaget om utgåvan av en särskild officiell publikation rörande jordbruket, utan vill i stället förorda, att här ifrågasatt statistik meddelas som bilaga till 'Kommersiella Meddelanden' i likhet med vad som sker beträffande den av kommerskollegium under medverkan av socialstyrelsen utgivna tabellsammanställningen 'Ekonomisk översikt'. Därest en dylik anordning ej skulle vara genomförbar i praktiken, synes emellertid utgåvan av en särskild officiell publikation av samma typ som den förutnäm-

da 'Ekonomisk översikt', där statistiska upplysningar rörande jordbruket redovisas, böra övervägas.

Vad angår det i motionen framförda önskemålet, att en allmän översikt meddelades rörande de av jordbruksregleringen berörda förhållandena, vill nämnden erinra därom, att nämnden årligen företagit sammanställningar av befintligt statistiskt material till belysande härav i samband med att nämnden avgivit yttrande över regleringsåtgärderna. Denna redogörelse har där- efter regelbundet återgivits i jordbrukspropositionerna. Nämnden har emellertid intet att erinra mot att redogörelser för hithörande frågor, i den mån så finnes påkallat, publiceras exempelvis i 'Kommersiella Meddelanden'. Därest statsmakterna skulle finna anledning frångå den av jordbruksnämnden här föreslagna anordningen, att de statistiska uppgifterna för jordbruket offentliggöras som tabellbilaga till 'Kommersiella Meddelanden', synas dylika redogörelser kunna inflyta i den särskilda officiella publikation om jordbrukets marknadsförhållanden m. m., nämnden under dessa omständigheter ifrågasatt.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får statens jordbruksnämnd tillstyrka, att åtgärder vidtagas för tillgodoseende av det i motionen I: 119 framförda önskemålet om regelbundet offentliggörande av vidgade upplysningar rörande den jordbruksekonomiska utvecklingen.»

Utskottet.

Utskottet vill vitsorda behovet av en successiv och offentlig marknadsöversikt av den jordbruksekonomiska utvecklingen, grundad på representativa och auktoritativa uppgifter. Med tillgång till en regelbundet och snabbt publicerad statistik, belysande produktion, avsättning, priser och andra hithörande förhållanden, torde vinnas ett värdefullt underlag för bedömning av jordbruksregleringens verkningar och ändamålsenlighet. En dylik jordbruksstatistik torde ock kunna vara till gagn för jordbrukarnas ekonomiska föreningsrörelse. Över huvud taget torde genom officiella meddelanden, som här åsyftas, kunna erhållas önskvärd upplysning och överblick rörande jordbruksnäringen, ägnad att skapa säkrare förutsättningar för prövning av jordbrukspolitiska och -ekonomiska spörsmål, vilka i fortsättningen torde komma att tilldraga sig allt större uppmärksamhet i samband med statens ingripanden på jordbruksnäringens område.

Utskottet anser det sålunda vara av vikt, att åtgärder vidtagas i förevarande motions syfte. Den av jordbruksnämnden ifrågasatta anordningen för publicering av ifrågavarande jordbruksstatistik i anslutning till »Kommersiella Meddelanden» synes utskottet ändamålsenlig. Emellertid torde den omfattning och ordning, i vilken detta offentliggörande lämpligen bör ske, få bliva beroende av närmare undersökning och prövning.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av motionen I: 119 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om regelbundet och snabbt offentliggörande av vissa

uppgifter rörande de sidor av den jordbruksekonomiska utvecklingen, som äga samband med jordbruksregleringen.

Stockholm den 1 april 1938.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 54.
